

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за освітнім ступенем «Магістр»

Методичні рекомендації для студентів спеціальності
025 Музичне мистецтво

Суми
Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка
2020

УДК 378.046-021.68

К 33

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту культури і мистецтв (протокол № 11 від 25 травня 2020 р.) Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Укладачі:

д. пед. наук., професор кафедри кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка **Устименко-Косоріч О. А.**

д. пед. наук, професор, завідувач кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка **Єременко О. В.**

Рецензенти:

Козир Алла Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Шип Сергій Васильович – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичного мистецтва і хореографії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

К 33 Кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «Магістр»: методичні рекомендації для студентів спеціальності 025 Музичне мистецтво / [уклад.: О. В. Єременко, О. А. Устименко-Косоріч]. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 71 с.

Методичні рекомендації містять загальні положення про порядок визначення тем кваліфікаційних магістерських робіт, вимог до порядку викладу матеріалу та її структурних елементів. У роботі розглянуто особливості підготовки, написання та захисту кваліфікаційної магістерської роботи спеціальності 025 Музичне мистецтво. У публікації надано методичні рекомендації для студентів, наукових керівників та рецензентів за даним напрямом підготовки, які спрямовані на забезпечення методологічної, теоретичної та експериментальної підготовки до виконання наукових досліджень, захисту та оцінки кваліфікаційної магістерської роботи на державних іспитах.

УДК 378.046-021.68

© Устименко-Косоріч О. А., Єременко О. В., 2020

© Вид-во СумДПУ імені А. Макаренка

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	5
Загальні положення.....	5
Порядок визначення й затвердження тематики кваліфікаційних робіт	7
Науковий керівник, консультант.....	8
Права та обов'язки студента.....	9
Організаційні етапи виконання кваліфікаційної роботи.....	9
Контроль за виконанням кваліфікаційної роботи.....	10
Запобігання випадків академічної недоброчесності.....	11
РОЗДІЛ II. СТРУКТУРА ТА МЕТОДИКА	
НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	13
РОЗДІЛ III. ВИМОГИ ТА ПРАВИЛА ДО	
ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	23
РОЗДІЛ IV. АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ	
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	29
РОЗДІЛ V. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА	
ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	32
РОЗДІЛ VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Магістр – це освітній ступінь фахівця, який на основі кваліфікації бакалавра або спеціаліста здобув глибокі спеціальні знання й уміння інноваційного характеру, має певний досвід їх застосування та впровадження нових знань у освітній процес для розв'язання проблемних професійних завдань у певній галузі народного господарства.

Магістр музичного мистецтва – це найвищий освітній ступінь вищої освіти, що відображає її спрямованість на науково-дослідну й виконавську діяльність, наявність умінь і навичок творчої роботи, що необхідно на сучасному етапі підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Кваліфікаційна робота є випускною кваліфікаційною роботою наукового змісту, що виконується студентом самостійно під керівництвом наукового керівника та захищається перед екзаменаційною комісією. Тому, основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Кваліфікаційна робота студента спеціальності 025 Музичне мистецтво повинна бути самостійним завершеним дослідженням, у якому вирішуються актуальні питання у сфері музичного мистецтва.

Зміст роботи можуть складати результати теоретичних і експериментальних досліджень, розробка нових методів і методичних підходів до вирішення наукових проблем, а також розв'язання завдань прикладного характеру. Вона повинна відповідати актуальним завданням сьогодення й розвитку науки та практики в галузі культури і мистецтва.

У методичних рекомендаціях розкриваються зміст та організаційні основи написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи.

Методичні рекомендації розроблені на основі чинних Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про кваліфікаційну роботу та Положення про екзаменаційну комісію Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

РОЗДІЛ І

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до стандартів вищої освіти, кваліфікаційна магістерська робота – один із видів підсумкової атестації студентів, яка є самостійною науково дослідницькою роботою, що узагальнює результати теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної та варіативної складових освітніх програм підготовки фахівців другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

Захист кваліфікаційної роботи є формою контролю набутих студентом інтегрованих знань, умінь, навичок та інших компетентностей, які визначені програмними результатами навчання за певною освітньою (освітньо-науковою чи освітньо-професійною) програмою.

Кваліфікаційна робота має виключно індивідуальний характер, дає можливість виявити ступінь і рівень наукової підготовки студента з чітко означеного фаху. Виконання кваліфікаційної роботи та її захист перед екзаменаційною комісією є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності зі спеціальності 025 Музичне мистецтво, його здібностей самостійно аналізувати стан проблем у галузі мистецтва й культури.

Кваліфікаційна робота містить науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення. Робота повинна характеризуватися концептуальною єдністю змісту.

Метою підготовки кваліфікаційної роботи зі спеціальності 025 Музичне мистецтво є поглиблення студентом фахових теоретичних і практичних знань, вироблення умінь застосовувати їх під час розв'язання конкретних практичних завдань; сприяння пошуку сучасних наукових досягнень у сфері культури і мистецтва; виявлення ступеня підготовленості випускника до самостійної практичної діяльності у якості фахівця музичного мистецтва.

Основне завдання магістранта – продемонструвати набуті знання з історії, теорії та методики викладання мистецтва, уміння самостійно ставити та вирішувати дослідницькі завдання, досвід художньо-освітньої діяльності, що дасть змогу майбутнім фахівцям успішно здійснювати свої професійні функції. Важливим аспектом виконання й реалізації положень кваліфікаційної (магістерської) роботи є впровадження її результатів у практичну діяльність закладів загальної середньої та вищої освіти. Саме результатами теоретичного та практичного дослідження у своїй

кваліфікаційній роботі магістрант має змогу засвідчити рівень наукової підготовки.

Основними завданнями кваліфікаційної (магістерської) роботи є:

1) висунення проблеми, що не одержала достатнього висвітлення в науковій літературі;

2) вивчення передового музичного досвіду та встановлення нових зв'язків між відомими музичними явищами;

3) розкриття сутності важливих понять, явищ, що входять до предмету дослідження;

4) виявлення стану сформованості, розвиненості певних умінь, навичок, якостей, компетентностей тощо;

5) самостійні висновки, підготовка методичних рекомендацій і пропозицій щодо практичного використання результатів дослідження в музично-педагогічному процесі.

Кваліфікаційна робота, яка виконується студентом на завершальному етапі фахової підготовки та є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, уміння їх застосовувати для виконання конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних та виробничих завдань.

Кваліфікаційна робота має бути закінченою розробкою актуальної наукової (науково-практичної) проблеми.

Кваліфікаційна робота повинна:

- мати новизну, виконуватися на рівні сучасних досягнень науки і технологій;
- мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності;
- стимулювати студентів до творчого пошуку нових пріоритетних наукових рішень;
- вимагати опрацювання спеціальної наукової та методичної літератури (джерел інформації);
- передбачити вибір оптимальних рішень на основі застосування новітніх інформаційних технологій;
- узгоджуватися з планами наукових досліджень керівника та випускової кафедри;
- узагальнювати й розвивати науково-дослідницькі вміння студента.

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які:

- повністю виконали навчальний план у частині теоретичної та практичної підготовки;
- згідно з календарним планом в установлені терміни виконали магістерську роботу, оформили її та успішно пройшли попередній захист роботи на випусковій кафедрі.

Для допуску до захисту кваліфікаційної роботи магістра обов'язковою умовою є наявність публікацій студента-випускника у наукових виданнях, апробація результатів роботи на конференціях різного рівня. Позитивна оцінка екзаменаційною комісією прилюдного захисту кваліфікаційної роботи студентом є підставою для присвоєння йому академічної та професійної кваліфікації спеціальності 025 Музичне мистецтво – магістр музичного мистецтва. Концертний виконавець.

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Тематика магістерських робіт визначається випусковою кафедрою та відповідає програмним результатам навчання, зафіксованим в освітній програмі відповідного рівня вищої освіти та спеціальності 025 Музичне мистецтво. Тематика кваліфікаційних робіт оновлюється кожного навчального року. Студент має право запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника. Тема кваліфікаційної магістерської роботи може бути логічним продовженням кваліфікаційної роботи за освітнім рівнем бакалавра.

Кафедра готує подання вченій раді Навчально-наукового інституту культури і мистецтв у вигляді витягу з протоколу засідання кафедри щодо затвердження тематики кваліфікаційних магістерських робіт студентів. Тематика кваліфікаційних робіт ухвалюється рішенням вчених рад. На підставі цього рішення директор інституту формує проєкт наказу про затвердження тематики кваліфікаційних магістерських робіт.

Затвердження тематики кваліфікаційних робіт здійснюється наказом ректора не пізніше жовтня місяця. Після затвердження теми науковий керівник разом зі студентом розробляє й надає студентові один екземпляр затвердженого завдання на кваліфікаційну магістерську роботу (додаток А).

Завдання на кваліфікаційну магістерську роботу є підставою для її виконання студентом. Зміни або уточнення у формулюванні затвердженої теми можуть бути внесені лише за об'єктивних причин, за згодою чи з

ініціативи наукового керівника за наведеною вище процедурою (з обґрунтуванням змін) не пізніше дати оприлюднення наказу ректора про допуск роботи до захисту.

Основними критеріями для формування тематики кваліфікаційного дослідження мають бути:

- актуальність, елементи новизни й перспективність обраної теми;
- стан дослідженої проблеми;
- наявність доступної для студента й достатньої для розкриття теми матеріально-технічного оснащення бази;
- можливість виконання теми в доступних умовах;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами (колективними чи індивідуальними темами) кафедри;
- можливість отримання від упровадження результатів дослідження науково-освітнього чи іншого ефекту.

Назва теми кваліфікаційної магістерської роботи повинна бути короткою, окреслювати межі проведення дослідження, відобразити мету й відповідати змістові роботи.

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК, КОНСУЛЬТАНТ

Науковими керівниками кваліфікаційних магістерських робіт мають бути висококваліфіковані фахівці кафедри, що мають наукові ступені та/або вчені звання.

Науковий керівник роботи:

- допомагає студентові обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;
- знайомить студента з вимогами щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи; надає допомогу щодо розробки календарного плану-графіку на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- рекомендує студентові необхідну наукову літературу та джерела з теми роботи;
- регулярно надає змістовні консультації;
- відслідковує хід написання роботи, контролює своєчасне подання роботи до захисту;
- надає допомогу в підготовці студента до захисту;
- допомагає в складанні висновків.

Науковий керівник має право:

- запропонувати кафедрі кандидатуру рецензента для рецензії кваліфікаційної магістерської роботи студента, спеціаліста з проблематики дослідження;
- ознайомитися з рецензією на кваліфікаційну магістерську роботу студента до її захисту;
- брати участь у відкритому засіданні екзаменаційної комісії, де відбувається захист.

У межах навчального року допускається керівництво одночасно не більше, ніж п'ятьма магістерськими дослідженнями.

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТА

Студент має право:

- обирати тему кваліфікаційного дослідження з переліку тем кафедри чи пропонувати свою, якщо пропонована тема відповідає критеріям, які ставляться до магістерської роботи (з урахуванням сфери наукових інтересів керівника);
- ставити питання перед кафедрою про зміну теми та / або наукового керівника, якщо для цього є поважні причини;
- ознайомитися з рецензією та висновками наукового керівника на виконану ним кваліфікаційну роботу.

Студент зобов'язаний:

- чітко дотримуватися календарного плану виконання кваліфікаційної роботи;
- виконати й оформити роботу відповідно до встановлених вимог;
- дотримуватися законодавства України про збереження авторського права.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Після затвердження теми кваліфікаційної магістерської роботи та ознайомлення з її завданнями студент разом із науковим керівником розробляє календарний план виконання кваліфікаційної роботи із зазначенням усіх етапів та офіційних термінів виконання. Цей план відображається у завданні на магістерську роботу (додаток А) і підписується студентом, науковим керівником та затверджується на засіданні випускової кафедри. Завдання на кваліфікаційну роботу складається у двох примірниках,

один із яких одержує студент, другий зберігається на кафедрі. Зміна календарного плану виконання кваліфікаційної роботи допускається тільки за згодою чи з ініціативи наукового керівника та затверджується кафедрою.

Організація процесу виконання кваліфікаційної магістерської роботи складається з таких етапів:

- підготовчого, який починається з вибору студентом теми й отримання індивідуального завдання від керівника роботи щодо питань, які необхідно вирішити: ознайомлення зі станом проблеми, збирання фактичних матеріалів, проведення необхідного огляду та аналізу схожих розробок та їх застосувань у галузі 02. Культура і мистецтво.

- основного, який реалізується відповідно до вимог щодо організації наукового дослідження й передбачає на основі вивчення досвіду роботи проведення експерименту чи анкетування, збирання фактичного матеріалу, обробка фактичного матеріалу, викладення тексту роботи згідно з її структурою, формулювання висновків та рекомендацій, підготовка публікацій з тематики дослідження;

- підсумково-оформлювального, який завершується поданням оформленої роботи до попереднього заслуховування на засіданні кафедри. На цьому етапі робота має бути повністю виконана та перевірена керівником;

- заключного, який містить висновки керівника про виконання кваліфікаційного дослідження, рецензії на роботу від спеціаліста відповідного профілю (за яким виконувалася робота), проведення попереднього захисту на кафедрі, одержання рішення випускової кафедри про допуск до захисту, подання роботи до екзаменаційної комісії.

Допуск до захисту магістерської роботи надається кафедрою після попереднього заслуховування та обговорення її результатів, але не пізніше трьох тижнів до початку роботи екзаменаційної комісії (початку підсумкової атестації випускників).

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Безпосередній контроль за виконанням кваліфікаційної магістерської роботи відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник. Інформація наукових керівників про хід виконання студентами робіт заслуховується на засіданнях кафедри не рідше одного разу на семестр. Кафедра має право на підставі попереднього заслуховування та обговорення результатів дослідження (попереднього захисту), або письмової заяви наукового керівника про невиконання студентом календарного плану не допустити роботу до захисту.

ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

З метою виявлення й запобігання (недопущення) випадків академічної недоброчесності та необґрунтовано великої кількості текстових запозичень у магістерських роботах студентів відповідно до діючого законодавства України сформовано процедуру розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення в межах Університету.

Нормативно-правовою базою є: Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року; Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-12 від 05.12.2012 року; Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 року; Статут СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Під плагіатом розуміється використання у кваліфікаційній магістерській роботі чужого тексту, опублікованого на паперовому або електронному носії, без посилання на джерело або за наявності посилань, у яких обсяг і характер запозичень ставлять під сумнів самостійність виконання роботи в цілому або будь-якого з її розділів. Різновидами плагіату визнаються такі: дослівний виклад запозиченого тексту; або виклад запозиченого тексту із заміною слів і виразів без зміни змісту.

Основні цілі запровадження комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність (автентичність):

- підвищення якості й ефективності освітнього процесу;
- забезпечення належного наукового рівня кваліфікаційних робіт, що виконуються студентами в Університеті;
- дотримання прав інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб під час роботи з оприлюдненими (опублікованими) джерелами інформації;
- удосконалення дослідницької компетентності студентів, зокрема, навичок коректної роботи з джерелами наукової інформації та формування сумлінного ставлення до інтелектуальних надбань;
- роз'яснення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування під час виконання кваліфікаційних робіт, дотримання вимог наукової етики;
- стимулювання самостійності та індивідуальності в процесі виконання науково-дослідних робіт.

З метою контролю самостійного виконання кваліфікаційних робіт використовується комп'ютерна програма, що рекомендована до використання Міністерством освіти і науки України або науково-

методичною радою Університету, і яка дозволяє виявити ступінь запозичень в роботі.

Безпосередньо за визначення ступеня автентичності роботи відповідає завідувач випускової кафедри.

Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність є таким:

1) кваліфікаційна робота подається студентом на кафедру для перевірки на плагіат у форматах *.doc, *.docx, *.rtf не пізніше, ніж за тиждень до її попереднього розгляду (попереднього захисту) і надання допуску до захисту на засіданні екзаменаційної комісії;

2) під час подання на кафедру кваліфікаційної магістерської роботи студент заповнює заяву за прийнятою формою (додаток Б), у якій засвідчує ознайомлення з нормативною базою перевірки поданої ним роботи на плагіат, відсутність запозичень із друкованих та електронних джерел, що не підкріплені відповідними посиланнями, та інформованість про можливі санкції в разі виявлення плагіату;

3) підписана за формою заява залишається на кафедрі;

4) завідувач кафедри призначає відповідальну за перевірку кваліфікаційної магістерської роботи особу з числа провідних фахівців кафедри, яка протягом трьох днів після написання заяви студента здійснює перевірку електронного варіанту роботи на плагіат. Результати перевірки заносяться в протокол;

5) за результатом перевірки завідувач кафедри приймає рішення про допуск роботи до попереднього слухання (попереднього захисту) або про її доопрацювання у визначений термін та повторну перевірку на унікальність (автентичність). Рішення повідомляється студентові завідувачем кафедри в день його прийняття. Студент несе відповідальність за надання електронної версії своєї кваліфікаційної роботи в терміни, встановлені чинним Положенням. Завідувач кафедри несе відповідальність за перевірку на унікальність кваліфікаційної магістерської роботи у встановлені терміни, прийняття об'єктивного рішення про допуск роботи до попереднього захисту чи про доопрацювання роботи й повторну перевірку на академічну доброчесність. Завідувач кафедри у випадку незгоди студента з прийнятим рішенням за результатами перевірки на унікальність призначає комісію з членів кафедри (завідувач кафедри та дві особи з числа провідних науково-педагогічних працівників кафедри). Остаточне рішення щодо результатів визначення ступеня унікальності кваліфікаційної магістерської роботи приймається на засіданні кафедри з урахуванням висновків комісії. Студентові повинна бути надана можливість довести самостійність виконання ним кваліфікаційної магістерської роботи. Студент допускається

до захисту кваліфікаційної роботи за наявності в ній не більше 49 % запозиченого тексту. Встановлена норма може бути обґрунтовано змінена рішенням кафедри з урахуванням особливостей підготовки конкретної кваліфікаційної магістерської роботи.

РОЗДІЛ II

СТРУКТУРА ТА МЕТОДИКА НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційне дослідження оформлюється у вигляді наукової роботи, написаної державною мовою. Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, результати одержані з використанням новітніх методів теоретичного й експериментального дослідження та спрямовані на створення нових технологій (зокрема, освітніх технологій), приладів, обладнання тощо.

Робота повинна розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та можливість впровадження у сферу практичної діяльності.

Рекомендуються такі обсяги кваліфікаційної роботи:

- 70 сторінок (без урахування додатків і літератури). Зазначені обсяги кваліфікаційних робіт можуть варіювати в межах $\pm 10\%$.

У структурі магістерської роботи можна виділити такі розділи:

- Титульний лист;
- Зміст;
- Перелік умовних скорочень;
- Вступ;
- Розділ 1 (ретроспективно-теоретичний);
- Розділ 2 (практично-прогнозувальний);
- Висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки.

Титульна сторінка

Титульна сторінка роботи містить:

- найменування наукової організації (ЗВО) де виконана робота;
- найменування кафедри, де виконана робота;
- прізвище, ім'я, по батькові студента;
- повна назва теми магістерської роботи;
- шифр та напрям підготовки;

– різновид роботи (магістерська робота);
– прізвище, ініціали, вчене звання та науковий ступінь наукового керівника;
рік виконання роботи.

Приклад зразка оформлення титульної сторінки (Додаток Г).

Увесь текст титульного аркуша друкують шрифтом Times New Roman розміру 14. Назву роботи друкують тим же розміром шрифту, лише заголовними літерами.

Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті, скорочувати або давати їх за іншою редакцією, послідовністю і підпорядкованістю порівняно з текстом не можна. Подаємо приклад оформлення переліку умовних скорочень (додаток В).

Перелік умовних скорочень, символів, одиниць і термінів

Такий перелік наводиться, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкується двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку. Якщо спеціальні терміни, символи, повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті під час першого згадування.

Подається приклад оформлень умовних скорочень (Додаток Е)

Вступ

Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–3 сторінки. У вступі розкривається сутність наукової проблеми та її значущість, стан розробки й обґрунтування необхідності проведення дослідження та подається загальна характеристика роботи в нижче наведеній послідовності.

Вступ містить:

- актуальність (1 – 1,5 стор.);
- мета дослідження (1 речення);
- завдання дослідження (не менше трьох завдань);
- об'єкт дослідження (1 речення);
- предмет дослідження (1 речення);
- перелік методів дослідження, використаних у роботі (1 речення);
- наукова новизна (як правило підтверджуючі дані) (1 абзац);
- практичне значення одержаних результатів (1 абзац);
- апробація результатів (1 абзац).

Приблизний вступ до магістерської роботи наведено в Додатку Ж.

А) *Актуальність теми.* Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку галузі культури і мистецтва. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, достатньо кількома реченнями висловити головне: постановка проблеми, її сутність та ступінь дослідження в науковій літературі; прізвища авторів, які зробили найбільший внесок у розробку досліджуваної проблеми.

Пропонуємо мовні кліше для формулювання актуальності теми дослідження

- *Проблема / назване явище заслуговує на особливу увагу серед науковців...*
- *Проблема є актуальною на сучасному етапі розвитку науки...*
- *Проблема відноситься до найактуальніших...*
- *Проблема давно є на часі...*
- *Проблема є актуальною...*
- *Проблема є дискусійною...*
- *Проблема є не досить розробленою...*
- *Проблема є мало розробленою / недослідженою...*
- *Проблема є цілком на часі...*
- *Проблема заслуговує на особливу увагу...*
- *Проблема не була об'єктом спеціального вивчення...*
- *Проблема перебуває в центрі уваги...*
- *Проблема посідає важливе місце...*
- *Проблема фрагментарно висвітлювалася в...*
- *Проблема цілком є не вирішеною...*
- *Уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання...*

Б) *Мета й завдання дослідження.* Формулюється мета роботи й завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета наукової роботи – центральний елемент структури і найважливіший методологічний інструмент дослідження. Для досягнення поставленої мети визначають завдання дослідження. Послідовність визначених завдань має бути такою, щоб кожне з них логічно впливало з попереднього

Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи в процесі власного дослідження.

Для формулювання мети роботи слід використовувати такі словосполучення:

- *розробити...;*
- *виявити, обґрунтувати та експериментально перевірити...;*
- *обґрунтувати зміст, форми, методи, засоби...;*
- *визначити...;*

- *удосконалити...*;
- *дослідити...*

Завдання дослідження можуть передбачати такі елементи:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вирішення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);

- висвітлення сутності важливих понять, явищ, що входять до предмету дослідження;

- вивчення передового музично-педагогічного досвіду, аналіз наукової та навчально-методичної літератури з теми дослідження;

- розгляд сформованості, розвиненості певних умінь, навичок, якостей;

- визначення критеріїв, рівнів, принципів тощо;

- розробка методичної системи (моделі), педагогічних умов підвищення ефективності музичного розвитку особистості;

- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення певної проблеми;

- експериментальна перевірка запропонованої системи заходів стосовно відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів вирішення цих проблем за певних затрат часу і зусиль;

- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в практиці роботи відповідних установ (організацій).

Завдання дослідження підпорядковуються основній меті та спрямовані на послідовне її досягнення.

У додатку Ж наводимо приклад визначення мети та завдань наукового дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта).

Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Методи дослідження. У даному пункті подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх потрібно невідривно від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися

в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Методи дослідження виступають інструментарієм здобуття фактичного матеріалу для вирішення поставлених у магістерській роботі завдань.

Найбільш поширеними методами, які використовуються в процесі досліджень з культури та мистецтва виступають:

- аналіз науково-методичної та спеціальної літератури;
- узагальнення;
- класифікація;
- абстрагування;
- порівняння;
- синтез;
- індукція;
- дедукція;
- системний метод.

Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури надає можливості магістранту представити проблему, яка вивчається на теоретичному рівні (її постановку, історію розвитку, ступінь розробленості різними авторами). Для цього магістранту необхідно орієнтуватися у фондах бібліотек та мережі. Збір необхідної кількості літературних джерел передують теоретичному аналізу проблеми, яка розглядається, що надає можливості визначити те, що необхідно дослідити магістрантові.

Узагальнення – це комплекс послідовних дій по зведенню конкретних одиничних фактів в єдине ціле з метою виявлення типових рис і закономірностей, притаманних досліджуваному явищу. Сутність узагальнення полягає в сходженні від одиничного до загального та зворотне поширення отриманого знання на часткове. Метод узагальнення є засобом розробки нових наукових понять, законів і теорій. Багатогранність видів і форм, у яких проявляються однакові за своєю суттю процеси, передбачає поділ їх на складові, на групи особливого класу, через те найважливішими специфічними методами на етапі узагальнення даних є класифікації та використання узагальнюючих показників.

Класифікація – розбивання множини якостей або відносин об'єктів (елементів) на групи (підмножини), які у свою чергу можуть бути поділені.

Результати узагальнення та класифікацій оформляються у вигляді статистичних таблиць і графіків, які наочно й компактно подають інформацію щодо об'єкта дослідження.

Абстрагування в розумовій діяльності носить універсальний характер, тому що процес мислення безпосередньо пов'язаний із ним або з використанням його результатів. Сутність цього методу полягає в уявному

відволіканні від несуттєвих властивостей і зв'язків, предметів та одночасному виділенні (фіксуванні) однієї чи кількох сторін, що становлять об'єкт дослідження.

Порівняння – один із найпоширеніших методів пізнання, який встановлює подібність або відмінність різних об'єктів дослідження за певними ознаками. Результатом порівняння є відносна величина, яка показує, у скільки разів порівнювана величина більша (менша) за базисну, іноді – скільки одиниць однієї величини припадає на 100, на 1000 і т.д. одиниць іншої, базисної величини.

Синтез означає поєднання різних елементів, сторін предмета в єдине ціле. Синтетичні знання – знання, що розширює попередній досвід, конструює щось нове. Відмітною властивістю синтезу є те, що цей метод реалізує себе виходячи за межі наявної основи.

Індукція є сукупністю правил, що дозволяють переходити від конкретного до загального, від знання окремих фактів до знання закону, що лежить в основі цих фактів. Інакше кажучи, це є рух нашого мислення від часткового, окремого до загального. Особливість індукції як методу дослідження полягає в тому, що знання, отримані індуктивним шляхом, завжди носять імовірнісний характер.

Індукція широко застосовується в науковому пізнанні. Виявляючи подібні ознаки, властивості багатьох об'єктів певного класу, дослідник робить висновок про наявність цих ознак, властивостей у всіх об'єктів даного класу.

Дедукція – метод, який полягає в одержанні часткових висновків на основі знання якихось загальних положень. Інакше кажучи, це є рух нашого мислення від загального до часткового, окремого. Якщо вихідні загальні положення є встановленою науковою істиною, то завдяки методу дедукції завжди можна дістати вірний висновок.

Особливість дедукції як методу пізнання полягає в тому, що від істинних посилок вона завжди веде тільки до істинного висновку.

Системний метод є сукупністю методологічних засобів, процедур, прийомів, які спрямовані на реалізацію системного підходу під час дослідження складних об'єктів і явищ. Сутність системного методу полягає в побудові їх узагальненої моделі, яка відображає структуру певної системи (тобто сукупність елементів, їх якостей та зв'язків), а також алгоритм її функціонування. Саме тому найбільш загальною дефініцією системи буде її визначення як ряду елементів (компонентів), взаємопов'язаних структурно та функціонально.

Підкреслимо, що студент-дослідник не повинен формально підходити до вибору методів свого дослідження й використовувати весь йому відомий набір, а від самого початку визначити оптимальний комплекс методів.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. Подається коротка інформація про нові наукові положення, запропоновані автором особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше визначено, удосконалено, дістало подальший розвиток, створено нову концепцію, що узагальнює... і розвиває, розроблено нову систему, з використанням відомого принципу.).

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляється про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджені матеріали. Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, у яких воно проведене, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка із оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програма конференції за темою роботи, у якій студент брав участь), слід зазначити загальну кількість конференцій / семінарів, їх назву, рік та місце проведення, а також вказати кількість публікацій із цієї теми. Приблизний вступ представлено у Додатку Ж.

Основна частина

Основна частина складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань кваліфікаційної роботи. В основній частині кваліфікаційної магістерської роботи розкриваються висунуті теоретичні та практичні положення, розглядаються наявні точки зору різних авторів з даної проблеми, викладається й обґрунтовується позиція автора з даного питання; аналізуються особливості вирішення даної проблеми на практиці, обґрунтовуються тенденції розвитку; даються прогностичні оцінки.

У процесі написання кваліфікаційної магістерської роботи необхідно дотримуватися чіткості побудови й логічної послідовності викладу

матеріалу. Формулювання повинні бути короткими, чіткими й конкретними, аргументація – переконливою.

Ведучи полеміку, слід приводити різні точки зору у вигляді цитат, що підтверджують ту чи іншу позицію. Полеміка повинна бути поважною та коректною.

Кожний розділ повинен відповідати загальній меті роботи й відповідному завданню, які визначені автором у вступі. Між розділами має бути логічний зв'язок. Розділи можуть поділятися на підрозділи і пункти.

Кожний розділ починають з нової сторінки. Кожний розділ основної частини завершується висновками зі стислим викладенням наведених у розділі науково-практичних результатів, що надасть змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Усі розділи основної частини магістерського дослідження мають бути пропорційні за обсягом.

Зазначаємо, що магістранту необхідно детально розглянути й узагальнити результати дослідження, що має бути відображено у змісті розділів основної частини.

Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх з даними інших джерел інформації.

Висновки

У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, одержані в магістерській роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки та практики. Висновки не є продовженням тексту роботи, в них не повинні міститися нові моменти, не розглянуті в основній частині. Висновки повинні відповідати завданням роботи, бути стислими й лаконічними. Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Висновки подаються як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням.

Висновки нумеруються і їхня кількість не може бути меншою, ніж кількість завдань дослідження. Загальний обсяг висновків повинен становити 2-3 сторінки.

Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв та ін.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (найбільш зручний для користування та рекомендований під час написання магістерської роботи), у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, внесені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць (Додаток 3).

Під час його укладання допускається використання одного із можливих способів упорядкування матеріалу в списку: за алфавітом чи за порядком згадування.

Огляд літератури повинен показати обізнаність студента зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти важливе, оцінювати роботу інших дослідників, визначати головне в сучасному стані вивчення теми.

Матеріали такого огляду слід систематизувати в певній логічній послідовності. Оскільки магістерська робота зазвичай присвячується достатньо вузькій темі, то огляд робіт попередників слід робити тільки за питаннями вибраної теми, а не зі всієї проблеми в цілому. В огляді літератури не потрібно викладати все, що стало відоме магістрантові з прочитаного й має лише непряме відношення до його роботи. Але всі скільки-небудь цінні публікації, що безпосередньо стосуються теми магістерської роботи, повинні бути названі та критично оцінені.

Під час викладу в магістерській роботі спірних питань теми необхідно приводити думки різних авторів. Якщо в роботі критично розглядається точка зору якого-небудь автора, у процесі викладу його думки слід приводити цитати, тільки за цієї умови критика може бути об'єктивною.

Обов'язковим, за наявності різних підходів до вирішення проблеми дослідження є порівняння матеріалів, що містяться в роботах різних авторів. Тільки після цього слід обґрунтовувати свою думку зі спірного питання або погоджуватися з однією з уже наявних точок зору, висуваючи у будь-якому випадку відповідні аргументи.

Підбір літератури слід починати відразу ж після вибору теми випускної кваліфікаційної роботи, або відразу після вступу до магістратури. У процесі підбору літератури слід звертатися до наочно-тематичних каталогів і бібліографічних довідників бібліотек України, зокрема бібліотеки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, а також

використовувати систему Internet. Вивчення літератури за обраною темою потрібно починати із загальних робіт, щоб отримати уявлення про основні питання, до яких належить обрана тема, а потім уже вести пошук нового матеріалу. Під час вивчення літератури бажано дотримуватися таких рекомендацій:

1. Починати слід з літератури, яка розкриває теоретичні аспекти питання – авторефератів, дисертацій, монографій і наукових статей, після цього використовувати інструктивні матеріали тільки останніх видань.

2. Детальне вивчення магістрантом літературних джерел полягає в їх конспектуванні й систематизації, характер конспектів визначається можливістю використання даного матеріалу в роботі – виписки, цитати, короткий виклад змісту літературного джерела або характеристика фактичного матеріалу; систематизацію отриманої інформації слід проводити за основними розділами магістерської роботи, передбаченим планом.

3. Під час вивчення літератури магістрант не повинен прагнути освоїти всю інформацію, у ній розміщену, а зобов'язаний вибрати тільки ту, яка має безпосередній зв'язок з темою роботи; критерієм оцінки прочитаного є можливість його практичного використання в магістерській роботі. Вивчаючи літературні джерела, варто стежити за оформленням виписок, щоб надалі було легко ними користуватися.

5. Слід ураховувати, що частина отриманих даних виявиться зайвою, дуже рідко вони використовуються повністю.

6. Слід орієнтуватися на останні дані з відповідної проблеми, спиратися на найавторитетніші джерела, точно указувати, звідки узяті матеріали; під час відбору фактів із літературних джерел потрібно підходити до них критично.

Особливою формою фактичного матеріалу є цитати, які використовуються для того, щоб без спотворень передати думку автора першоджерела, для ідентифікації поглядів у процесі зіставлення різних точок зору; відштовхуючись від їх змісту, можна створити систему переконливих доказів, необхідних для об'єктивної характеристики питання, що вивчається; цитати можуть використовуватися і для підтвердження окремих положень роботи; у всіх випадках число використаних цитат повинне бути оптимальним, тобто визначатися потребами розробки теми; цитатами не слід зловживати, їх велика кількість може сприйматися як виявлення слабкості власної позиції автора.

Мінімальна кількість джерел повинна складати не менше ніж 50 найменувань, з яких 30 % повинні бути видані за останні п'ять років.

Відомості про джерела, внесені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць (додаток Д).

Додатки

Додаток – це частина роботи, яка має зазвичай довідкове значення, але є необхідним для повнішого висвітлення теми. У додатках дається додатковий матеріал, який має допоміжний, роз'яснювальний або довідковий характер. Додатки складаються з нот, схем, допоміжних текстів і можливих коментарів до них. Додатки видаються строго в тій послідовності, в якій вони розглядаються в тексті. Кожний додаток повинен мати заголовок, що розкриває його зміст. На кожний додаток повинно бути посилання в тексті основної частини роботи.

РОЗДІЛ ІІІ

ВИМОГИ ТА ПРАВИЛА ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна магістерська робота друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм). Основний текст роботи друкується з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 15 мм.

Робота подається до захисту в переплетеному вигляді.

Кваліфікаційна робота виконується українською мовою. Текст кваліфікаційної роботи повинен бути стислий, точний та логічно послідовний. Текст викладають, дотримуючись норм чинного українського правопису, використовуючи стиль ділового мовлення, необхідний для службових документів. Потрібно користуватися усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватися прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, нових іншомовних запозичень тощо.

Оформлення розділів (підрозділів)

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами

симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу).

Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

Відстань між заголовком структурних частин (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини кваліфікаційної роботи, як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Інші розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Після номера підрозділу (підпункту) ставлять крапку (наприклад: 1.1.; 1.3.; 1.2.4.). Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номеру повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул та додатків:

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання у тексті.

Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно зробити певні посилання, дотримуючись вимог чинного законодавства щодо авторських прав. Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, які містяться у тексті, повинні відповідати вимогам державних стандартів (за наявності).

Ілюстрації повинні мати назву, яку розташовують безпосередньо під зображенням. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисуночний надпис). Ілюстрації позначаються словом «Рисунок...», яке разом із назвою ілюстрації розташовують після пояснювальних даних.

Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, другий рисунок третього розділу позначається як «Рисунок 3.2» або «Рис. 3.2». Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

Таблиці

Іноді певний матеріал оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті.

Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу (за винятком додатків). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад, друга таблиця третього розділу позначається як «Таблиця 3.2». Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Якщо таблиця переходить на наступну сторінку, то над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» із зазначенням номера. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Заголовки таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки стовбців зазначають в однині.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю стовбців можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або стовбці таблиці виходять за формат

сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головну частину, а в другому – перший стовбець.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад, «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад, «див. табл. 1.3».

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, діаграми) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблиці та ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю або рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях, після згадування в тексті або в додатках.

Правила оформлення таблиць, рисунків, графіків

Таблиці й малюнки повинні мати назви й порядкову нумерацію (наприклад: табл. 1.2, рис. 3.3). Нумерація таблиць і рисунків повинна бути наскрізною для всього тексту випускної кваліфікаційної роботи. Порядковий номер таблиці проставляється в правому верхньому куті над її назвою.

Якщо у тексті роботи зустрічається таблиця на усю сторінку то вона повинна бути надрукована у додатку.

Порядковий номер рисунку і його назва проставляються під ним.

За умови використання в роботі матеріалів, запозичених із літературних джерел, цитуванні різних авторів, необхідно робити відповідні посилання, а в кінці роботи розміщувати список використаної літератури. Не тільки цитати, але й довільний виклад запозичених з літератури принципових положень, включається в дипломну роботу з посиланням на джерело.

У додатки не можна виносити список використаних джерел, допоміжні покажчики всіх видів, довідкові коментарі та примітки, які є не додатками до основного тексту, а елементами довідково-супровідного апарату роботи, що допомагають користуватися її основним текстом. Додатки оформлюються як продовження випускної магістерської роботи на останніх її сторінках.

Кожен додаток починається з нової сторінки Додаток повинен мати заголовок надрукований угорі малими літерами з першої великої асиметрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» і велика літера, що означає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (А, Б, В, та ін.) за винятком (Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї).

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад:

А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації та таблиці, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; таблиця А.1 – перша таблиця додатка А.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки з вказівкою в правому верхньому кутку слова «Додаток» і мати тематичний заголовок. За наявності в роботі більше одного додатка їх треба пронумерувати.

Нумерація сторінок, на яких подаються додатки, повинна бути наскрізною і продовжувати загальну нумерацію сторінок основного тексту.

Кожен додаток зазвичай має самостійне значення й може використовуватися незалежно від основного тексту. Віддзеркалення додатку в змісті роботи зазвичай буває у вигляді самостійної рубрики з повною назвою кожного додатка.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Під час написання кваліфікаційної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться в дослідженні, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися потрібно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Список використаних джерел та літератури укладають відповідно до Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання». Документ розміщений на сайті наукової бібліотеки Університету.

Посилання необхідно виконувати за такими формами:

- на літературу. Посилання на літературні джерела наводять у квадратних дужках [1], вказуючи порядковий номер за списком. Нумерація посилань повинна починатися з одиниці й далі за порядком. Коли використовуються джерела, що мають великий обсяг, то в посиланні необхідно зазначити номери сторінок, наприклад [1, с. 25];

- на додатки. «... наведено в додатку А», або (додаток Б), (додатки К, Л);

- на рисунки. «На рисунку 2.1 зображено...» або в дужках за текстом «У результаті дослідження отримано такі результати (рисунок 2.2)», на частину рисунка «... показано на рисунку 2.4»;

- на таблиці. «...наведено в таблиці 2.1»; «... в таблицях 2.2 – 2.5» або в дужках по тексту (таблиця 2.6);

- посилання на раніше наведені рисунки і таблиці дають зі скороченим словом «дивись» у дужках за ходом чи в кінці речення (див. рисунок 1.4), (див. таблицю 2.2);

- запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та посиляються на першоджерело. Порухення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату та до відсторонення роботи до захисту.

Пряме цитування конкретного джерела не повинно перевищувати одного-двох абзаців. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3. Не допустимо подавати цитати у висновках.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається й закінчується лапками й наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування не допускається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім.

Усі помилки та друкарські неточності повинні бути виправлені. Число виправлень не повинно перевищувати п'яти на сторінку. Виправлення можуть бути зроблені від руки чорнилом чорного кольору.

Сторінки магістерської роботи з малюнками й додатками повинні бути пронумеровані наскрізною нумерацією. Першою сторінкою є титульний лист.

Титульний лист оформляються за встановленим зразком (додаток Г).

Після титульної сторінки розміщується зміст з вказівкою номерів сторінок.

Магістерська робота повинна бути переплетена.

РОЗДІЛ IV

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

У сучасних умовах реформування вищої освіти в Україні постійно підвищуються вимоги до рівня підготовки фахівців у магістратурі. Накопичений у закладах вищої освіти досвід підготовки фахівців у цій сфері свідчить про те, що для магістранта повинна стати обов'язковою апробація результатів його дослідження. Майбутньому магістру музичного мистецтва необхідно виступити два-три рази з доповідями чи повідомленнями в ході проведення настановчої конференції з питань науково-дослідницької практики, студентських наукових конференціях, методичних семінарах кафедри тощо.

У зв'язку з цим усе більша кількість закладів вищої освіти включають до вимог щодо підготовки кваліфікаційних (магістерських) робіт наявність однієї-двох публікацій у формі статті чи тез доповіді на обласній, регіональній, всеукраїнській або міжнародній наукових конференціях. Вони є формою апробації результатів дослідження і можуть друкуватися особисто магістрантом або у співавторстві з науковим керівником.

Тези наукової доповіді

Тези (від thesis – положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці.

Тези наукової доповіді – опубліковані до початку наукової конференції (семінару, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, що містять короткий виклад основних положень (ідей, думок, аспектів) наукового дослідження. Вони містять інформацію, що не знайшла відображення в інших публікаціях. Текст тез доповіді має такі складові:

- постановка проблеми в загальному вигляді;
- виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується доповідь;
- формулювання мети дослідження та його основних результатів;
- висновки й перспективи подальших досліджень.

Під час підготовки тез доповіді слід ураховувати такі загальні вимоги:

- 1) у правому верхньому куті розміщують прізвище та ініціали автора, за необхідності – посада, місце навчання тощо;

- 2) у лівому верхньому куті за необхідності зазначається УДК¹;
- 3) назва тез доповіді повинна відображати головну її ідею, думку, положення (2–5 слів) і друкується прописними літерами по центру сторінки;
- 4) послідовність викладу змісту може бути такою: актуальність проблеми, стан її розробленості в науковій літературі, визначення таких її аспектів, що потребують подальшої розробки й удосконалення; основна ідея, методи, засоби та прийоми досягнення кращих результатів; висновки по кожному матеріалу тез повинні містити самостійну думку, що висловлюється в кількох реченнях і починається з нового рядка;
- 5) посилання на джерела, цитати, цифровий матеріал у тезах, як правило, не використовуються.

Технічні вимоги до оформлення тез доповіді:

- 1) обсяг тез, як правило, складає три-п'ять сторінок комп'ютерного набору через 1-1,5 інтервали (згідно з вимогами організаторів конференції, наукового заходу тощо);
- 2) шрифт Times New Roman, кегель – 14 пт;
- 3) поля: верхнє, нижнє, праве, лівє – 20 мм;
- 4) вирівнювання тексту по ширині сторінки;
- 5) абзацний відступ – 10-12,5 мм;
- 6) текст тез, як правило, не містить таблиць, рисунків, формул, діаграм.

Наукова стаття

Наукова стаття – це один з основних видів публікацій науковців, у якому подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються конкретні окремі питання за темою дослідження, фіксується науковий пріоритет автора, що робить її матеріал надбанням фахівців. Стаття повинна мати високий науковий рівень. Автор статті відповідає за правильність і достовірність викладеного матеріалу, точність представлених у роботі фактів (даних) та якість перекладу цитат з іншомовних джерел (за наявності).

У статті, що подається до фахового видання, слід виділяти умовно такі структурні елементи:

- вступ (постановка проблеми у загальному вигляді, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, значення для розвитку певної галузі науки та практики; обсяг – до 10 рядків);
- формулювання мети й завдань статті: висловлюється головна ідея публікації; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів,

---

¹ УДК (Універсальна десяткова класифікація) – це бібліотечна класифікація документів, що використовуються у всьому світі для систематизації творів науки, літератури і мистецтва, періодичного друку, різних видів документів і організації картотек.

закономірностей, висновків, або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених;

- аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми; визначення невирішених питань, яким присвячена стаття (1–2 абзаци);

- виклад основного матеріалу – головна частина статті, у якій висвітлюються концептуальні положення наукового дослідження, власні ідеї, думки, отримані наукові факти та аналіз отриманих результатів (2–4 стор.);

- висновок, у якому формулюється основний умовивід автора, подаються практичні рекомендації та окреслюються шляхи для подальших досліджень;

- список використаних джерел, який подається за алфавітом і з дотриманням вимог щодо оформлення відповідно до чинних стандартів бібліотечної та видавничої справи.

У процесі написання наукової статті слід дотримуватися загальноприйнятих правил:

- у лівому верхньому куті зазначається індекс УДК;

- у правому верхньому куті розміщують прізвище та ініціали автора (жирним шрифтом), за необхідності наводять короткі дані про нього;

- назва статті стисло відображає її головну ідею, думку; розташовують її по центру прописними літерами, виділяючи жирним шрифтом;

- ініціали вчених, яких цитує чи вказує автор, ставлять перед прізвищем;

- цитати в статті використовуються рідко, краще зазначити ідею, а після неї в дужках указати прізвище автора чи номер джерела з поданого в кінці списку використаної літератури;

- недоцільно ставити риторичні запитання, а викладати матеріал розповідними реченнями, не перевантажуючи текст цифрами 1,2,3... при переліках тих чи інших думок, принципів, положень;

- стаття має завершуватися конкретними висновками й рекомендаціями та списком використаних джерел;

- до наукової статті додається анотація (резюме) українською, російською та англійською мовами та перелік ключових слів (3–5).

Технічні вимоги до оформлення наукової статті:

- 1) шрифт Times New Roman, кегель – 14 пт;

- 2) поля: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – 20 мм, праве – 15 мм; абзац – 12,5 мм (позначати тільки клавішею "Enter", не застосовувати пробіли або табуляцію);

3) заголовки вирівнюються по центру, підзаголовки – по лівому краю, епіграфи – по правому краю;

4) відомості про автора наводять у такій послідовності: прізвище, ініціали, посада, установа, в якій навчається (працює) автор;

5) жирним шрифтом виділяються заголовки й головні думки, прізвище та ініціали автора статті, а курсивом – відступи від основного змісту, приклади, примітки тощо;

6) обсяг публікації: 4–6 сторінок формату А4; при визначенні обсягу рукопису необхідно виходити з того, що один авторський аркуш дорівнює 40 000 друкованих знаків тексту на сторінці формату А4 (враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами), чи 40 кілобайтам комп'ютерного тексту в DOC-форматі (разом із проміжками). Обсягом авторського аркуша можна вважати 24 сторінки друкованого тексту за умови приблизно 1800 знаків на сторінці;

7) в одному рядку має бути 60-65 знаків, ураховуючи розділові позначення та проміжки між літерами; на одній сторінці – 28-30 рядків тексту через 1,5-й інтервал;

8) тексти, таблиці, рисунки та інші матеріали мають бути чорно-білими і оформлені у Microsoft Word;

9) використана література оформлюється згідно зі стандартами.

Підготовлені до друку наукова стаття чи тези доповіді підписуються автором та подаються до редакції у вигляді набраного на комп'ютері тексту та його електронного варіанту.

Магістрантам рекомендується брати участь у всіх конференціях, які проводить Навчально-науковий інститут культури і мистецтва, з опублікуванням тез, а також друкувати наукові статті у науковому виданні ННІ культури і мистецтв «Мистецькі пошуки».

Оприлюднення результатів студентських наукових досліджень у вигляді таких публікацій як тези доповіді або наукові статті є важливим чинником підвищення ефективності науково-дослідницької роботи та формування дослідницьких умінь, навичок і компетентностей майбутнього магістра музичного мистецтва.

РОЗДІЛ V

ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Магістерські роботи проходять попереднє слухання на засіданні Кафедри хорového диригування, вокалу та методики музичного навчання за

встановленим графіком, але не пізніше як за 3 тижні до початку підсумкової атестації.

Попереднім захистом кваліфікаційної роботи може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист студент повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи. Попередній захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника й передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи;

- детальні відповіді студента на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту та суті роботи;

- виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту, встановлює терміни опрацювання зауважень та подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедрі.

Висновок кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією. Висновок кафедри відображається в Поданні голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної магістерської роботи (Додаток Л).

Рецензування кваліфікаційних магістерських робіт здійснюють висококваліфіковані викладачі чи науковці, які є фахівцями в певній галузі, спеціалісти виробничих, наукових і проектних організацій, що відповідають профілю виконаної кваліфікаційної роботи.

Письмова рецензія подається на кафедру не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту кваліфікаційної роботи.

Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити рекомендовану оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань студентів. Особливу увагу в рецензії потрібно звернути на:

- актуальність теми;

- уміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;

- наявність у роботі власних пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;

- достовірність результатів, коректність та обґрунтованість висновків;

- якість викладу (науковий стиль, мовна грамотність) та оформлення роботи;

- відповідність роботи існуючим вимогам до робіт такого типу;
- недоліки роботи.

Рецензент також має зазначити дату рецензування роботи, своє прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи й посаду, яку обіймає, науковий ступінь та вчене звання.

Студент має право заздалегідь ознайомитися з текстом рецензії.

Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Підготовка роботи до захисту полягає в такому:

Не пізніше як за місяць до захисту студент подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи, а також із висновком завідувача випускової кафедри про результати перевірки на унікальність;

- електронну версію кваліфікаційної роботи;
- заяву про перевірку кваліфікаційної роботи на автентичність.

Не пізніше, ніж за 10 днів до захисту студент подає до директора інституту:

- зброшурований примірник кваліфікаційної магістерської роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;

- висновки кафедри та наукового керівника про виконання роботи та її допуску до захисту (на бланку Подання голові екзаменаційної комісії до захисту кваліфікаційної роботи);

- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- висновки кафедри про ступінь автентичності роботи.

Для захисту кваліфікаційних робіт не пізніше, ніж за три дні до засідання екзаменаційної комісії директором інституту надається голові комісії :

- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;

- подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи із довідкою про виконання навчального плану та успішності студента;

- висновком випускової кафедри й наукового керівника про виконання кваліфікаційної роботи та її допуску до захисту за підписами декана факультету (інституту), завідувача випускової кафедри, наукового керівника дослідження та секретаря деканату;

- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- висновки кафедри про ступінь автентичності роботи.

Крім цього, екзаменаційній комісії до захисту кваліфікаційної роботи можуть бути подані:

- друковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; для захисту магістерських робіт наявність друкованих праць (наукові статті, методичні розробки тощо) є обов'язковою;

- документи, які вказують на практичне застосування чи впровадження результатів кваліфікаційної роботи тощо.

До того ж, до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи магістрант повинен підготувати:

- доповідь, розраховану на 10-15 хвилин;

- презентацію, підготовлену у MS Power Point (обсягом 12-15 слайдів);

- за необхідності магістрант готує та подає кожному члену ЕК роздатковий матеріал.

Для супроводу доповіді магістрант до захисту готує презентацію на 12-15 слайдів, яка має таку структуру і складається з:

- титульного слайду;

- інформаційних слайдів;

- завершального слайду.

У *титульному* слайді вказується назва закладу вищої освіти, кафедра, на якій виконувалася робота, її тема, прізвище та ініціали магістранта, прізвище та ініціали, вчене звання та посада наукового керівника.

Інформаційні слайди повинні містити:

1) основний зміст роботи (без зазначення підпунктів, що мають нумерацію 3 і більше цифр);

2) актуальність, науковий апарат (мета, завдання, об'єкт, предмет тощо);

3) зміст дослідження, який містить найістотнішу інформацію дослідження;

4) висновки (узагальнення результатів дослідження).

Завершальний слайд містить напис: «Дякую за увагу».

Технічні вимоги до оформлення презентації:

1) параметри сторінки: розмір слайдів має відповідати розміру екрана; орієнтація слайда – альбомна; нумерація – арабськими цифрами;

2) фон слайдів (бажано світлий) є елементом другого плану, має виділяти, підкреслювати інформацію, але не перекривати її;

3) текст має бути простим, лаконічним, таким, що нагадує тези;

4) матеріал на слайдах повинен викладатися послідовно, з дотриманням логіки;

5) не використовувати ілюстративні матеріали поганої якості;

б) таблична інформація вставляється в матеріали як таблиця текстового процесора MS Word або табличного процесора MS Excel;

7) при оформленні числових значень слід враховувати, що при посиланні на роки певного століття, слід рік вказувати арабськими цифрами, а століття – римськими (наприклад, 70-і роки XX ст.);

8) шаблон оформлення – однаковий для всіх слайдів.

Практичні поради щодо підготовки презентації:

- підготувати презентацію, яка має супроводжувати доповідь на захисті;

- повправлятися з доповіддю перед однокурсниками, друзями та дізнатися їхньої думки щодо змісту та стилю презентації;

- записати виступ на відео та критично проаналізувати недоліки;

- налаштуватися на той час, який відведено для презентації, щоб не порушувати регламент виступу.

Візьміть до уваги! Якісно підготовлена презентація справляє позитивне враження на членів ЕК і враховується під час оцінювання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менш ніж половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії. На захисті можуть бути присутні та брати участь у обговоренні всі бажаючі, не порушуючи при цьому порядку та процедури захисту.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента;

- запитання до автора;

- озвучення висновків наукового керівника та рецензента;

- відповіді студента на запитання членів екзаменаційної комісії та осіб, присутніх на захисті (з дозволу та в порядку, визначеному головою комісії);

- заключне слово студента;

- прийняття та озвучення рішення екзаменаційної комісії про результати захисту кваліфікаційної роботи.

У своїй доповіді студенту доцільно висвітлити такі важливі питання, як обґрунтування актуальності теми дослідження; мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни в теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі виконання дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь студента не повинна

перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію. Під час захисту кваліфікаційної роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті. Захист кваліфікаційної роботи фіксується в протоколі екзаменаційної комісії.

Основні правила публічного виступу:

- текст доповіді має бути прочитаним;
- доповідь повинна бути добре аргументованою, не перевантаженою цифровим матеріалом;
- текст доповіді повинен бути зрозумілим широкій аудиторії слухачів;
- під час виступу слід дивитися на присутніх і спостерігати за їхньою реакцією;
- говорити треба чітко, впевнено, емоційно, правильно робити наголоси у словах;
- слід використовувати прості розповідні речення;
- докладати треба повагом, але й не дуже повільно, тобто в нормальному темпі;
- необхідно звертати увагу слухачів на основні наукові результати проведеного дослідження;
- обов'язково виступ необхідно супроводжувати заздалегідь підготовленою презентацією.

Візьміть до уваги! Слід дуже відповідально поставитися до зовнішнього вигляду. Охайність, скромність і елегантність завжди сприяє прихильному ставленню до доповідача. Поза, манера говорити, жестикуляція й міміка – все це має відповідне значення.

Невід'ємною частиною захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи є відповіді на запитання членам Екзаменаційної комісії, які дають змогу оцінити глибину знань випускника магістратури.

Основні правила, яких слід дотримуватись під час відповіді на запитання:

- 1) уважно вислухати запитання до кінця і за можливості записати його на окремому папері;
- 2) необхідно повністю зосередитись на суті питання;
- 3) відповідь має бути тільки за суттю справи, максимально аргументованою та дуже стислою;
- 4) якщо поставлено відразу кілька запитань, то відповідати на них можна в зручній для магістранта послідовності;

5) чітка, логічна й аргументована відповідь на попереднє запитання може виключити наступне й взагалі зменшити кількість запитань.

Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної роботи виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії, після чого публічно оголошується її головою випускнику та всім присутнім на захисті.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

РОЗДІЛ VI

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті 100-бальною накопичувальною системою контролю навчальних досягнень за такими орієнтовними показниками:

Критерій за яким оцінюється робота

1. Зміст кваліфікаційної роботи:

- відповідність змісту роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання;
- самостійність вирішення поставленої задачі;
- наявність елементів наукової (науково-практичної) новизни;
- повнота розкриття теми дослідження, відповідність висновків до поставлених завдань;
- відповідність стандартам оформлення

2. Захист кваліфікаційної роботи

- доповідь (логічність подання матеріалу; ефективність та доцільність використання ілюстративного матеріалу, його якість; культура мовлення доповідача)
- обговорення роботи: вільне володіння проблематикою дослідження, вміння вести наукову дискусію та відстоювати власну точку зору, чіткість та лаконічність відповідей на поставлені запитання та ін.

Під час визначення оцінки кваліфікаційної роботи приймається до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів.

Екзаменаційна комісія приймає мотивоване рішення по кожному магістранту про присвоєння кваліфікації магістра. У процесі визначення оцінки враховується змістові аспекти та якість захисту роботи:

Змістові аспекти роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;

- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;

- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням, висновків – завданням;

- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;

- рівень обґрунтування запропонованих рішень;

- ступінь самостійності проведення дослідження;

- мова і стиль магістерської роботи;

- загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;

- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;

- загальний рівень підготовки магістранта;

- володіння сучасними методами демонстрації результатів дослідження;

- володіння культурою презентації.

Таблиця 6.1.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерій оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	«Відмінно»	A	За самостійно виконану роботу, зміст якої повною мірою відповідає темі, меті та завданням дослідження; коректно визначений і оформлений науковий апарат; здійснений глибокий і всебічний аналіз інформаційних джерел; текст роботи, який оформлено згідно з існуючими вимогами та вчасно поданий на розгляд кафедри; участь магістранта у наукових конференціях, семінарах, де були оприлюднені результати наукового пошуку; авторські висновки, які здійснено на високому рівні узагальнення й відповідно до завдань дослідження; змістовно підготовлені практичні рекомендації; умови якісного захисту магістранта та вміння вести дискусію.
82-89	«Добре»	B	За самостійно виконану роботу, зміст якої повною мірою відповідає темі, меті та завданням дослідження; коректно визначений і оформлений науковий апарат; здійснений глибокий і всебічний аналіз інформаційних джерел; текст роботи, який оформлено згідно з існуючими вимогами та вчасно поданий на

			розгляд кафедри; участь магістранта у наукових конференціях, семінарах, де були оприлюднені результати наукового пошуку; авторські висновки, які здійснено на достатньому рівні узагальнення й відповідно до завдань дослідження; змістовно підготовлені практичні рекомендації; умови якісного захисту магістранта та вміння вести дискусію. Втім у вирішенні завдань дослідження та технічному оформленні мали місце окремі недоліки.
74-81		С	За самостійно виконану роботу, зміст якої повною мірою відповідає темі, меті та завданням дослідження; коректно визначений і оформлений науковий апарат; здійснений аналіз інформаційних джерел, проте лише тих, що є в основному списку літератури з проблеми дослідження; текст роботи, який оформлено згідно з існуючими вимогами та вчасно поданий на розгляд кафедри; участь магістранта у наукових конференціях, семінарах, де було оприлюднено результати наукового пошуку; авторські висновки, які здійснено на неглибокому рівні узагальнення й в цілому відповідно до завдань дослідження; змістовно підготовлені практичні рекомендації. Втім у вирішенні завдань дослідження та технічному оформленні мали місце суттєві помилки.
64-73	«Задовільно»	Д	За роботу в цілому виконану самостійно, зміст якої відповідає темі, меті та завданням дослідження; недостатньо коректно визначений та оформлений науковий апарат; здійснений аналіз інформаційних джерел, який не повною мірою відображає сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; авторські висновки, які зроблено не відповідно до завдань дослідження та на неглибокому рівні узагальнення; текст роботи, який у цілому оформлено згідно з вимогами, проте зі значною кількістю помилок; невчасно подану роботу на розгляд кафедри; відсутність участі магістранта у науково-практичних конференціях, семінарах тощо; невміння доказово обґрунтовувати свої судження.
60-63		Е	За роботу в цілому виконану самостійно, зміст якої відповідає темі, меті та завданням; недостатньо коректно визначений та оформлений науковий апарат; здійснений аналіз інформаційних джерел, який недостатньо відображає сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; авторські висновки, які зроблено не відповідно до завдань дослідження та на неглибокому рівні

			узагальнення; текст роботи, який оформлено не відповідно до вимог зі значною кількістю грубих помилок; невчасно подану роботу на розгляд кафедри; відсутність участі магістранта у науково-практичних конференціях, семінарах тощо; невміння доказово обґрунтовувати свої судження. Рівень виконання роботи задовольняє мінімальні критерії.
35-59	«Незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX	За роботу, яка виконана несамотійно (із запозиченням тексту інших авторів) і не розкриває зміст роботи; здійснений аналіз інформаційних джерел, який не відображає сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; текст роботи, який оформлено не відповідно до вимог зі значною кількістю грубих помилок; відсутність участі магістранта у науково-практичних конференціях, семінарах тощо. Магістрант не може самотійно захищати основні положення дослідження, не дає відповіді на поставлені запитання членами ЕК, тому робота визнається невиконаною.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Під час визначення оцінки роботи має бути врахована також думка рецензента.

Повторний захист кваліфікаційних робіт з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня підсумкової атестації, екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що студент є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому випадку екзаменаційна комісія встановлює: може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою закладу освіти. Повторний захист кваліфікаційної роботи дозволяється протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти, але не раніше, як під час наступної підсумкової атестації.

Студент, який отримав незадовільну оцінку за кваліфікаційну роботу, відряджується із закладу вищої освіти. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Порядок зберігання кваліфікаційних робіт

Оформлені належним чином захищені кваліфікаційні роботи, передаються до фондів наукової бібліотеки Університету, про що складається відповідний акт, який зберігається на випусковій кафедрі хорového диригування, вокалу та методики музичного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Артемова Л. В., Беленька Г. В. Магістерська робота. Методичні рекомендації та вимоги до їх написання та оформлення. К.: НПУ, 2001. 25 с.

Артюх С. Ф., Лізан І. Я., Голоп'яров І. В., Несторук Н. А. Основи наукових досліджень: підручник. Х.: УПА, 2006. 277 с.

Белуха М. Т. Основи наукових досліджень. К.: Вища шк., 1997. 271 с.

Воротіна Л. У., Воротін В. Є., Гуткевич С. О. Магістерська робота: методика написання і захисту: навч. посіб. К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2004. 81 с.

Горбенко С. С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання: навчально-методичний посібник. К.: Освіта України, 2010. 180 с.

Ковальчук В. В, Моїсеєв Л. М. Основи досліджень: навчальний посібник. 4-е вид. перероб. і допов. К.: ВД «Професіонал», 2007. 240 с.

Коханко О. М. Основи науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Хмельницький: ХНУ, 2005. 254 с.

Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: Кондор, 2006. 206 с.

Кузнецов И. Н. Подготовка и оформление рефератов, курсовых и дипломных работ. Минск: ООО «Сэр-Вит», 2000. 256 с.

Науково-дослідна робота магістрантів: навчальний посібник. Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семенов, Л. М. Артющкіна, О. М. Рудь. Суми: СОШПО, 2011. 72с.

Романчуков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.

Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для вищих пед. закл. освіти. К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. 260 с.

Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підручник. К.: Знання, 2005. 309 с.

Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. К.: Знання, 2006. 307 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені А.С.МАКАРЕНКА

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Рівень вищої освіти - магістр

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(повна назва кафедри)

підпис) (ініціали, прізвище, вчене звання)

« ____ » _____ 201__ р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від « __ » _____ 20__ року, № ____.

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (із чітким зазначенням обов'язкових складових) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки

Науковий керівник _____
(підпис) (Ініціали, прізвище, вчене звання)

Студент _____
(підпис) (Ініціали, прізвище)

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт для магістрантів
спеціальності 025 Музичне мистецтво**

1. Національна система музичного виховання в Україні.
2. Музична освіта в Україні в кінці XVII – початку XVIII ст.: історико-педагогічний аспект.
3. Системи музичного виховання К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова.
4. Українське гітарне мистецтво в контексті розвитку західноєвропейської музичної культури
5. Творчість Григорія Китастого у контексті розвитку бандурного мистецтва XX ст.
6. Ладова система традиційного кобзарства та її еволюція у творчості Зіновія Штокалка.
7. Жанр фантазії у бандурному мистецтві XX – поч. XXI ст.
8. Варіаційний цикл та його еволюція в бандурному мистецтві XX – поч. XXI ст.
9. Значення творчої діяльності Василя Ємця в академізації бандурного мистецтва.
10. Тенденції розвитку оригінального дитячого репертуару баяна-акордеона другої половини XX початку XXI століття.
11. Етнорегіональна специфіка весняної обрядовості гуцулів XX – початку XXI ст.
12. Жанр рапсодії у творчості українських композиторів для цимбалів соло.
13. Парафраз в українському баянному мистецтві: жанрові, стильові, виконавські аспекти
14. Київська школа виконавства на кларнеті: історичний та теоретико-методичний аспекти
15. Творча діяльність Ж.-М. Лондейкса в контексті французького духового мистецтва другої половини XX – початку XXI століття.
16. Творча діяльність жінок-саксофоністок у контексті духової традиції XX – початку XXI століття
17. Віуелла як попередниця іспанської класичної гітари.
18. Виконавська творчість скрипаля Петра Терпелюка у контексті народно-інструментального мистецтва Прикарпаття.
19. Виконавська техніка гітариста в аспекті становлення професійного гітарного мистецтва.

20. Основоположники професійного гітарного мистецтва на Закарпатті: Володимир Гошовський та Федір Смерічка.
21. Фольклорні фестивалі Закарпаття періоду незалежності України.
22. Еволюція духовно-релігійної складової репертуару кобзарів-бандуристів.
23. Народний музичний інструментарій Словаччини: історико-виконавський аспект.
24. Творчий портрет В'ячеслава Семенова.
25. Західно-європейська скрипкова соната XIX ст.: теоретичний, історичний, виконавський аспекти.
26. Розвиток саксофонної освіти у Києві межі XX – XXI століть.
27. Еволюція ударної установки в контексті розвитку музичних стилів кінця XIX – початку XXI століть.
28. Творчість Девіда Гарредда в дзеркалі постмодерних тенденцій сучасного скрипкового виконавства.
29. Мелодекламація як жанр на перетині музичної та театральної площин в українській культурі.
30. Актуалізація творчості О. Вересая в бандурному мистецтві сучасності.
31. Альтове мистецтво епохи Романтизму.
32. Народний музичний інструментарій Польщі та України: історичні витоки та сфери побутування.
33. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяна.
34. Виникнення та поширення основних видів гармонік.
35. Поширення гармоніки на Україні та започаткування вищої професійної освіти.
36. Педагогічні засади фундатора української баянної школи – М. Геліса.
37. Музична пам'ять у діяльності виконавця-інструменталіста.
38. Проблема сценічного хвилювання у діяльності музиканта-виконавця.
39. Гітара в історії розвитку музичної культури.
40. Становлення та розвиток шкіл гри на бандурі в Україні.
41. Принципи застосування п'ятипальцевої аплікатури на баяні.
42. Творчість сучасних українських композиторів для (бандури, баяна, акордеона, цимбалів, гітари).
43. Перекладення музичної класики у репертуарі баяністів (акордеоністів, гітаристів, бандуристів).
44. Виконавське мистецтво провідних українських баяністів.
45. Київська баянна школа (педагогіка та виконавство).

46. Засоби музичної виразності у фортепіанних творах Ф. Шопена (на прикладі методико - виконавського аналізу Полонеза A-dur op-40 №1, es-moll.op.26 №2, та fisz-moll. Op. 44. № 5).
47. Композиторська режисура в опері Д. Д. Шостаковича «Леді Макбет Мценського повіту».
48. Концертмейстерське мистецтво піаніста.
49. Поетика кіномузики Томаса Ньюмана.
50. Синтезуючі тенденції в мюзиклі й рок-опері другої половини ХХ - початку ХХІ століття і творчість Е. Ллойда-Веббера.
51. Шарль-Валантен Алькала: особистість, естетика, творчість.
52. Еволюція академічної музики для саксофона другої половини ХІХ - початку ХХІ століття.
53. Англійська духовна музика епохи ранніх Тюдорів (кінець ХV - перша половина ХVІ століття).
54. Англіканський Антем ХVІ - першої половини ХVІІ століть: композиційна типологія і стилістика.
55. Двадцять чотири прелюдії та фуги для фортепіано Д. Д. Шостаковича в аспекті взаємодії авторського стилю та традицій.
56. Жанр концерту в контексті французького скрипкового мистецтва на рубежі ХVІІІ - ХІХ століть.
57. Історична динаміка виконавської інтерпретації оперного тексту: «Кармен» Ж. Бізе.
58. Камерно-вокальна творчість Фанні Хензель у контексті німецького романтизму першої половини ХІХ століття.
59. Китайська національна опера байцзюй у культурі народності бай.
60. Китайська «зразкова революційна опера»: жанрово-стильові особливості.
61. Мораль Якоба Хандлі як відображення гуманістичних тенденцій у музичній культурі богемського Відродження.
62. Оперна творчість Джан Франческо Маліпьеро і естетика італійського театру масок.
63. Самуїл Майкапар - композитор, педагог, дослідник.
64. Серійна техніка в китайській камерно-інструментальній музиці 1980-1990-х років.
65. Стильові діалоги в хорали Сезара Франка.
66. Сюїтність як принцип композиції у творчості Д. Мійо.
67. Творчість Г. Гульда в художньому контексті епохи.
68. Топос природи в симфоніях Густава Малера.
69. Третій перебіг і прогресив у еволюції джазу.
70. Фламенко: історія, жанр, концептосфера.

- 71.Формування службово-стройового репертуару вітчизняних військових оркестрів (1918-1980-ті роки).
- 72.Фортепіанна творчість Ван Цзяньчжона в контексті національних традицій і сучасного музичного мислення.
- 73.Вплив масової культури на сучасне скрипкове виконавське мистецтво.
- 74.Джаз і масова музика в соціокультурних процесах другої половини ХХ - початку ХХІ ст.
- 75.Інструментальні жанри «розважальної музики» в австро-німецькій культурі другої половини ХVІІІ століття.
- 76.Інструментальні твори Ямади Косаку і становлення японського симфонізму.
- 77.Камерно-вокальна музика Альфреда Шнітке: стильовий і жанровий аспекти.
- 78.Мандоліні і домрове виконавське мистецтво: шляхи розвитку та взаємодії.
- 79.Музично-драматургічна форма фіналів в операх Джузеппе Верді.
- 80.Опера Го Веньцзінь «Село Вовче» в аспекті світової музичної гоголіани.
- 81.Вітчизняна скрипкова школа другої половини ХХ - початку ХХІ століть: шляхи розвитку в контексті виконавських традицій.
- 82.Партіменти в італійській музиці ХVІІІ століття.
- 83.Пасторальні традиції у французькому балеті та їх відображення в балетній музиці Франції початку ХХ століття.
- 84.Змістовий і виразний потенціал синтетичного жанру моноопери.
- 85.Становлення й розвиток скрипкового мистецтва в Китаї: освіта, виконавство, національний репертуар.
- 86.Творчість композиторів Китаю: основні шляхи розвитку: друга половина ХХ - початок ХХІ століття.
- 87.Трактування саксофона у творах для симфонічного та духового оркестрів.
- 88.Франц Шуберт і віденський музичний театр.
- 89.Фроттола в культурі італійського Відродження: 1480-1530.
- 90.Еволюція концерту для фортепіано з оркестром в китайській музиці.
- 91.Жанр Orchestergesang в Австрії та Німеччині кінця ХІХ - початку ХХ століть: естетика і композиторська практика.
- 92.Іспанська світська поліфонічна пісня ХV-ХVІ століть в контексті взаємодії культур.
- 93.Нові інструментальні техніки: досвід класифікації.
- 94.Онтологія жанру мазурки у творчості Ф. Шопена.
- 95.Опера *semiseria* в європейському музичному театрі першої половини ХІХ століття: генезис і поетика жанру.

96. Шляхи розвитку музичної культури Китаю на рубежі ХХ-ХХІ століть.
97. Сяо Юмей і його роль у становленні сучасного китайського музикознавства.
98. Традиції імпровізації в сучасній академічній музичній культурі.
99. Французька велика опера як художньо-естетичне та соціально-політичне явище: 1820-1830-і роки.
100. Елементи традиційної культури в Новій китайській музиці «періоду відкритості».

ЗАЯВА
ПРО ПЕРЕВІРКУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА
АВТЕНТИЧНІСТЬ

Я, _____, студент _____ групи, виконавець кваліфікаційного дослідження _____ на здобуття ступеня освітнього рівня _____ підтверджую, що в моїй письмовій роботі не міститься елементів плагіату (запозичень чужого тексту, опублікованого раніше на паперовому або електронному носії, без посилання на автора і джерело).

Усі прямі запозичення з друкарських і електронних джерел, а також із захищених раніше кваліфікаційних робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений(а) з тим, що виявлення плагіату у моїй роботі є підставою для недопуску мене до захисту.

Число

підпис

П І П

Приклад оформлення титульного листа

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
Кафедра хорового диригування, співу та методики музичного навчання

Іваненко Іван Іванович

**КИТАЙСЬКА СУЧАСНА ОПЕРА: ІСТОРІЯ ТА СЦЕНІЧНО-
ВИКОНАВСЬКІ ОСОБЛИВОСТІ**

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеню магістра

Науковий керівник

_____ О. В. Єременко,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри хореографії та
музично-інструментального
виконавства

« ____ » _____ 2020 року

Виконавець

_____ І. І. Іваненко

« ____ » _____ 2020 року

Суми 2020

Приблизний зміст кваліфікаційної роботи**ЗМІСТ**

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПЕКІНСЬКА ОПЕРА: СПЕЦИФІКА ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ.....	8
1.1. Китайський музичний театр у контексті оперного мистецтва.....	8
1.2. Перші національні опери та їх сценічно-виконавські особливості.....	26
Висновки до 1 розділу.....	43
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОПЕРИ В СУЧАСНОМУ КИТАЇ.....	45
2.1. Сучасний стан китайської національної опери.....	45
2.2. Художньо-естетичний аналіз опери «Долина червоної ріки» Мен Вейдуна	55
Висновки до 2 розділу.....	67
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	81

Приклад переліку умовних скорочень

КМТ – китайський музичний театр

КНО – китайська національна опера

КО – китайська опера

МТВ – музично-театральні вистави

ОМ – оперне мистецтво

ПО – Пекінська опера

СВО – сценічно-виконавські особливості

Перелік умовних скорочень (у разі потреби) оформляється згідно з алфавітом. Якщо в ньому зустрічаються іноземні скорочення, то вони оформляються після українських.

Приблизний вступ кваліфікаційної роботи на тему «Китайська сучасна опера: історія та сценічно-виконавські особливості»

ВСТУП

Актуальність дослідження. Необхідність наукового осмислення процесів, що відбуваються в області становлення китайської сучасної опери, значною мірою визначається ефективним зближенням її з європейським оперним мистецтвом як найвищим досягненням світової культури. У зв'язку з цим представляється вельми актуальним поставлене в цій магістерській роботі питання про дослідження історії та сценічно-виконавських особливостей китайської сучасної опери.

У науковій літературі представлено різні аспекти досліджуваної проблеми. Так, значна кількість досліджень присвячена висвітленню генези й еволюції китайського традиційного театру, специфіки його історично сформованих регіональних і жанрових різновидів. Серед таких праць зазначимо зокрема монографії «Інтерпретація культури і духу в юаньцзацзюй» Гао І Жуна, «Історія розвитку сіцзюй» Ляо Бенъ та Лю Янь Цзюнь, «Історичний трактат про китайське театральне мистецтво» У Сінъ Лей, дисертації «Китайська народна опера: до проблеми становлення і розвитку жанру» Сунъ Лу, «Становлення і розвиток музичного театру в Китаї» Сунъ Цзюанъ, «Художній світ китайської народної опери: діалог культур» Хоу Цзянь, а також статті таких науковців, як В.°Сорокін, Сун Мінханъ, Ся Голян, Ху Цзінъ Ся, Ху Яньлі, Чжен Сінци, Лі Мін та ін.

Зауважимо, що чільне місце серед усіх видів і жанрів китайського музичного театру посідає пекінська опера. Дослідженню її історії, художніх взаємозв'язків, символічної та драматургічної специфіки, особливостей музичної мови та вокально-виконавської манери, а також творчості видатних представників присвячено велику кількість наукових праць дослідників Т.°Будаєвої (музика традиційного китайського театру цзінцзюй (Пекінська опера), Жуанъ Юнченя (Пекінська опера як синтетичне сценічне дійство), Ліі

Чао (роль танцю і пантоміми в музичній композиції пекінської опери), Лянь Юнь (Пекінська опера як музично-естетичний феномен), Жень Мін Яо (думки про Мей Ланьфана), Жуань Юнчєня (вокальне мистецтво Пекінської опери), Лю Цзінь (Пекінська опера), Лю Чжен Вея (роздуми про походження ерхуану), Чжен Янь (специфіка наспіву ерхуан в Пекінській опері), Сунь Цзюань (фольклорні витоки, особливості побутування і трансформації народної пекінської опери), Хай Чжень (виникнення й формування сіпі), Лю Пін Чана (Пекінська опера в контексті європейської музичної стилістики Нового часу) та ін.

Значна кількість праць китайських науковців у оперній сфері присвячена дослідженню проблем становлення й особливостей сучасної національної опери ХХ–ХХІ століть, характеру її взаємозв'язків з європейською оперою (Мань Сінь Ін «Історія сучасної китайської опери», Цзюй Ци Хун «Історія китайської опери та мюзиклу», Чєнь Ін «Китайська опера ХХ – початку ХХІ століття: до проблеми освоєння європейського досвіду», Чжан Лічжень «Сучасна китайська опера (історія та перспективи розвитку», І. Гайди «Нова китайська опера та центральний експериментальний оперний театр КНР», Лянь Лю «Китайська сучасна опера в контексті впливу європейських традицій», Лянь Юнь «Порівняльний аналіз пекінської та італійської опер», Лю Цзінь «Китайська національна опера: 1920–1980 роки», Ту Дунь «До історії оперного театру Китаю та його європейські аналогії», Цзюань Сунь «Китайський музичний театр Нової епохи: основні тенденції розвитку сучасної опери в 2-й половині ХХ ст.» та ін.).

Суттєве місце у загальному масиві наукових праць, пов'язаних із процесами становлення сучасної китайської опери, посідають дослідження, присвячені висвітленню практичних шляхів і форм культуротворчого впливу європейських оперних традицій на китайське музичне мистецтво (Лю Сінь Сінь, Ван Чжи Чєн, Ван І, Сун Жуйлун, Л.°Говердовська, А.°Хісамутдінов та ін.

Чимало музикознавчих досліджень присвячені аналізу окремих оперних творів китайських композиторів («Сива дівчина» – перша

китайська національна опера» Чжан Лічженя, «Художня цінність і практичне значення опери “Весілля Сяо Ер Хея”» Цянь Цін Лі, «Музичні особливості в опері “Рівнина”» Сюй Вень Чжена, «Різноманітність музичної мови в опері “Рівнина”» Цзень Е На та Вей Яна, «Розуміння опери “Рівнина”» Лю Жуна, «Аналіз опери “Перший циньський імператор”» Лю Ши Жуна, «Враження після прослуховування опери “Поема про діву Мулань”» Бу Да Вея, «Міфоепічні прообрази китайської музичної драми перетворень початку ХХІ ст.: герменевтичний аналіз музично-поетичного тексту опери Сан Бо “Метелик”» Є Сяньвея та ін.

Таким чином, можемо констатувати, що література про оперне мистецтво Китаю носить в основному описовий характер, спрямований на виявлення специфічних рис традиційного для Китаю музичного театру, який отримав назву Пекінської опери. Проблема взаємозв'язків китайської та європейської культур у сфері оперного мистецтва, а також визначення перспектив розвитку сучасної національної опери в Китаї до теперішнього часу не ставала предметом спеціального дослідження.

Отже, теоретична та практична значущість наукових розвідок у сфері обраної тематики засвідчує, що проблема історії та сучасного розвитку китайської сучасної опери має резерви щодо остаточного з'ясування.

Значущість окресленої проблеми та її недостатня теоретична й методична розробка обумовили актуальність дослідження та були підставою для визначення його теми: **«Китайська сучасна опера: історія та сценічно-виконавські особливості»**.

Мета дослідження – з'ясувати історичний розвиток та сценічно-виконавські особливості китайської сучасної опери як жанру виявлення тенденцій і перспектив сучасного розвитку китайської культури в області оперного мистецтва.

Об'єкт дослідження – оперне мистецтво Китаю ХХ століття.

Предмет дослідження – специфічні риси китайського національного оперного мистецтва.

Реалізація поставленої мети передбачала вирішення таких **завдань**:

1. Виокремити історичні етапи розвитку китайського музичного театру в контексті оперного мистецтва;
2. З'ясувати сценічно-виконавські особливості перших національних опер Китаю;
3. Охарактеризувати сучасний стан китайської національної опери;
4. Здійснити художньо-естетичний аналіз опери «Долина червоної ріки» Мен Вейдуна.

Методи дослідження: Дослідження китайського оперного мистецтва здійснюється в магістерській роботі з використанням синтезу різних методологічних підходів:

– культурологічний і музикознавчий підходи необхідні для розгляду особливостей китайського музичного театру в контексті оперного мистецтва;

– системний підхід обумовив загальну концепцію роботи і був реалізований у процесі системно-генетичного та структурно-функціонального аналізу;

– системно-генетичний аналіз дозволив дослідити генезу китайської класичної опери, виявити її специфічні властивості;

– структурно-функціональний аналіз дав можливість виявити сценічно-виконавські особливості китайської сучасної опери.

Провідними методами в роботі були також естетико-культурологічний, порівняльно-історичний та музикознавчо-аналітичний.

Елементи наукової новизни дослідження: оперне мистецтво сучасного Китаю розглянуто як позитивний процес взаємовідносин культур Сходу та Заходу; виокремлено історичні етапи розвитку китайського музичного театру в контексті оперного мистецтва; з'ясовано музичні особливості китайської опери на основі дослідження історії виникнення, розвитку, національних рис і естетичних принципів китайського театру; розкрито проблеми, що стоять перед сучасною оперою Китаю.

Практичне значення отриманих результатів. Теоретичні положення та практичні висновки магістерського дослідження можуть бути використані в освітньому процесі в лекційних курсах з історії зарубіжної музики, історії та теорії вокального виконавства; у курсах оперної драматургії, історії театру, аналізу музичних творів, музичної естетики. Результати дослідження можуть бути також використані в класі оперного співу під час навчання майстерності співака-актора.

Апробація результатів дослідження. Результати магістерського дослідження були представлені та обговорені на науково-практичній конференції: Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи (I Міжнародна науково-практична конференція (29–30 жовтня 2019 року, м. Суми).

Публікації. Основні положення магістерської роботи висвітлено в публікації автора:

1. Кун Лінжань. Опері сучасних китайських композиторів як результат засвоєння європейського досвіду. *Мистецькі пошуки*: збірник наукових праць. Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. Випуск 2 (11). С. 127-132.

Структура і обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (74 найменування) та додатків. Повний обсяг дослідження становить 87 сторінок, із них основний текст – 74 сторінки.

Вимоги до оформлення списку використаних літературних джерел

ПРИКЛАДИ

**ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У ДИСЕРТАЦІЇ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p align="center">Книги: Один автор</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.): монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн: курс лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с.
<p align="center">Два автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади: монографія. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління

	соціальною організацією: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності: монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення: навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці: підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ: ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія: навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ: ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016): ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика: конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ: ЦУЛ, 2016.

	<p>320 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні: монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса: ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ: ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем: монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях: довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації: зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с.
<p>Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ: САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения: в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения: в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009.

	<p>Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права: в 6 т. Харків: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулінич О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл: дис. ... канд. фіз.-мат. наук: 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від</p>

	<p>28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
<p align="center">Архівні документи</p>	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
<p align="center">Патенти</p>	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
<p align="center">Препринти</p>	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров</p>

	<p>радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності: бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш: біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).

	<p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: КНИГИ</p>	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i>: зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i>: избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i>: підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i>: монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ (ТЕЗИ, ДОПОВІДІ)</p>	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i>: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p>

	<p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i>: матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ДОВІДКОВОГО ВИДАННЯ</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i>: словник термінів / за ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПРОДОВЖУВАН ОГО ВИДАННЯ</p>	<p>1. Коломoeць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>ЧАСТИНА</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його</p>

ВИДАННЯ: ПЕРІОДИЧНОГ О ВИДАННЯ (ЖУРНАЛУ, ГАЗЕТИ)	<p>гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА
ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Направляється студент _____ до захисту
кваліфікаційної роботи за спеціальністю _____

На тему: _____

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Директор ННІКМ _____ О. А. Устименко-Косоріч
(підпис) (ініціали, прізвище)

Довідка про успішність

__ за період навчання на _____ факультеті (інституті)

з 20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю
з таким розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно ____%, добре
____%, задовільно

шкалою ECTS: А ____%; В ____%; С ____%; D ____%; Е ____%.

Секретар факультету _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____

Керівник роботи _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри _____ про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто на засіданні кафедри «__» _____

20__ року, протокол №__ Студент _____

допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ року

Навчальне видання
Укладачі: Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна
Єременко Ольга Володимирівна

**Кваліфікаційна робота
за освітнім ступенем «Магістр»
методичні рекомендації для студентів спеціальності
025 Музичне мистецтво**

Суми: СумДПУ, 2020
Свідоцтво № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальний за випуск *Шейко В. І.*
Комп'ютерний набір *Чистякова І. А.*
Комп'ютерна верстка: *Чистякова І. А.*

Здано в набір 11.02.20. Підписано до друку 25.10.20
Формат 60×84/16. Гарн. New Times. Друк. ризогр. Папір офсет.
умовн. друк. арк. 4,12 Обл.вид.арк. 3,16
Тираж прим. 300. Вид. № 2

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, Суми, Роменська, 87
Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А.С. Макаренка